

(Μυριόφ.) Κέρκ. Κρήτ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Προπ. (Κούταλ.) Σῦρ. κ. ἀ.: *Γυναῖκα ἄβγαλιτη* Κρήτ. *Κωπέλλα ἀνέβγαλιτη* Ἀνδρ. Σῦρ. *Ἀβγαλιτ' ὄ'ναῖκα Ζαγόρ. Προμα ἀνέβγαλιτο* (παρθένος μὴ ἐξερχομένη τοῦ οἴκου ἔνεκα τῆς αὐστηρότητος τῶν οἰκογενειακῶν τῆς ἡθῶν) Ἀρκαδ. *Ἀβγαλιτες κόρες* Κέρκ. Συνών. *ἄβγαστος* 2. β) Φίλος τῆς μοναξιάς, ἀκοινώνητος Κυκλ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τρίπ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) γ) Ὁ ἔχων περιορισμένην τοῦ νοῦ ἀνάπτυξιν, ἀπειρος τῶν πραγμάτων τῆς κοινωνίας, ἀνεπιτήδειος, ἀνίκανος, ἀπολίτιστος Θράκ. (Αἰν.) Κυδων. Λέσβ. Μακεδ. (Καστορ. Καταφύγ. κ. ἀ.) Πελοπν. (Αἰγ. Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Τριφυλ. κ. ἀ.) Πόντ. (Οἶν.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Λιδορ.) κ. ἀ.: *Εἶνι ἀνέβγαλιτος ἀνθρονπος αὐτός* Αἰτωλ. *Ἄς τον αὐτόν, εἶναι ἄβγαλιτος* Αἰγ. Ἀρκαδ. *Ἀνέβγαλιτη γυναῖκα* Λιδορ. *Κουρίτ' ἀνέβγαλιτον* Κυδων. 2) Ὁ μὴ ἔχων λεπτήν ἀνατροφὴν, ἀνάγωγος, ἄτακτος Πόντ. (Οἶν.)

άβγαρέα ἡ, Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κύμ.) *άβγαρεά* Β. Εὐβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άβγ* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-αρέα*, ἡ ὁποία ἀπεσπάρθη ἐξ ἄλλων ὄν. Πβ. *καρέα - καρεά, λυγαρέα - λυγαρεά* κττ.

1) Τὸ δένδρον ὃ αὐτὸς ἡμερος (*sorbus domesticus*) τῆς τάξεως τῶν μηλοειδῶν (*romaceae*), παράγουσα φρούδια καρπούς. Συνών. *ὄββο, σκαρονχεά, σουρβεά*. 2) Τὸ ξύλον τῆς ἄβγαρέας χρήσιμον εἰς τὴν τορνευτικήν. [**]

άβγαρη ἡ, Θράκ. (Αἰν.)

Ἴσως ἐκ τοῦ πληθ. τοῦ οὐσ. *άβγαρέα*.

Ὁ καρπὸς τῆς *άβγαρέας*. [**]

άβγαρίνα ἡ, Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άβγαρέα*. Διὰ τὴν κατάλ. πβ. *ἀμπελίνα*.

Τὸ φυτὸν μανδραγόρας ὃ φαρμακευτικός. Συνών. *άβγουνδεά*. [**]

***άβγασμα** τό, ὠβασμαν Πόντ. (Χαλδ.) ὠβγασμαν Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. **άβγάζω*. Τὸ ὠβασμαν παρὰ τὸ ὠβάζω.

Τὸ γεννᾶν ψά, ἡ φωτοκία ἐνθ' ἀν.: *Τὰ κοσσάρας ἐκόπαν ἀσ' ὃ ὠβασμαν* (αἱ ὄρνιθες ἐκόπησαν ἀπὸ τὸ ὠβ., ἦτοι ἔπαιψαν νὰ γεννοῦν) Χαλδ.

***άβγάστικός** ἐπίθ. ὠβάστικός Πόντ. (Ἀργυρούπ.)

Κατὰ τὴν ἐτυμολογικὴν σειρὰν *κλέφτω - κλέφτης - κλέφτικος* κττ. ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ἐπίθ. τοῦτο κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ρ. **άβγάζω*.

Ἡ πολλὰ ψά γεννώσα, πολυτόκος: *ὠβάστικον κοσσάρα* (ὄρνις).

άβγαστος ἐπίθ. Θράκ. (Μυριόφ.) *ἀνέβγαστους* Λέσβ. *ἀνέβγαστους* Λέσβ.

Ἐκ τοῦ στερετ. *ά-* καὶ τοῦ ρ. *βγάζω*.

1) Ὁ μὴ ἀποδημήσας ποτέ, ἀλλὰ διαρκῶς μένων ἐν τῇ πατρίδι Λέσβ. 2) Ὁ μὴ ἐξερχόμενος ἐκ τῆς οἰκίας, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μένων ἐν αὐτῇ, ιδίως ἐπὶ γυναικὸς Θράκ. (Μυριόφ.) Λέσβ. Συνών. *άβγαλιτος* Β 1.

***άβγάστρια** ἡ, ὠβάστρια Πόντ. (Χαλδ.) ὠβάστρια Πόντ. (Κοτύωρ. Ὁφ. Χαλδ.) ὠβγάστρια Πόντ. (Τραπ.)

Κατὰ τὸ ἐτυμολογικὸν σχῆμα *κλέφτω - κλέφτρια* κττ. παρήχθη κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ **άβγάζω* τὸ **άβγάστρια*. Διὰ τὴν κατάληξιν *-τρια - τρια* ἰδ. ΓΧατζιδ. Γλωσσολ. Μελέτ. 183 κέξ.

1) Ἡ πολυτόκος, ἡ πολλὰ γεννώσα ὄρνις Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.): *ὠβάστρια κοσσάρα* (ὄρνις) Κοτύωρ. Χαλδ. *Παιδολογῇ ἄμον κοσσάρα ὠβάστρια* (γεννᾷ ὡς ὄρνις ὠβ., ἐπὶ γυναικὸς πολυτόκου) Χαλδ. 2) Μεταφ. γυνὴ ἀνήσυχος, ἀεικίνητος (ὡς ἡ μέλλουσα νὰ γεννήσῃ ὄρνις ἀναζητοῦσα φωλεάν ἢ μέρος κατάλληλον πρὸς τοῦτο) Πόντ. (Κοτύωρ.) 3) Μία τῶν δέκα ὑποδιαίρέσεων τῆς παιδείας *λίντιζα* (*πεντιόβολα*), καθ' ἣν καταθέτουν εἰς τὴν γῆν τρία σφαιρίδια, δύο δὲ ἄλλα κρατοῦν εἰς τὴν χεῖρα, ἀναρρίπτοντες δὲ τὸ ἕτερον τούτων, μέχρις ὅτου κατερχόμενον πιάσουν αὐτό, ἀνταλλάσσουν τὸ ὑπολειφθὲν εἰς τὴν χεῖρα μὲ ἐν ἀπὸ τὰ κατακείμενα τρία, τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνεται τρίς (ἢ λ. μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν ταύτην πιθανῶς ἐκ τοῦ ὅτι καθὼς εἰς τὴν φωλεάν τῆς ἐπιτόκου ὄρνιθος ἀφίνομεν πάντοτε ἐν φόν δια νὰ προσελκύεται αὐτὴ καὶ νὰ μὴ γεννᾷ ἄλλαχού, τοιοῦτοτρόπως καὶ κατὰ τὴν παιδίαν ταύτην ἀναλαμβάνοντες ἐκ τῆς γῆς ἐν τῶν κατακειμένων σφαιριδίων ἀφίνομεν ἐκάστοτε τὸ εἰς τὴν χεῖρα εὐρισκόμενον) Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.)

άβγάτα ἡ, Στερελλ. (Ἀκαρναν.) Πληθ. *άβγάτες* οἱ, Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ ρ. *άβγατίζω*. Περὶ τοῦ ἐκ ρ. σχηματισμοῦ ὄν. ἀφηρημένων παροξυτόνων εἰς *-α* πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,76.

1) Ἡ αὐξήσις ποιμνίου διὰ τῆς ἐκάστοτε προσθήκης τῶν γόνων Στερελλ. (Ἀκαρναν.): *Πόσ' άβγάτα ἔχ'τι αὐτὰ τὰ τρία χρόνια*; 2) Πληθ. παιδιά, καθ' ἣν οἱ παῖκται ὑπερπηδοῦν ἓνα ἐξ αὐτῶν διὰ κλήρου ὀριζόμενον καὶ κύπτοντα, ἐνῶ τὸ ὕψος τοῦ κύπτοντος εἴτε ἡ ἀπόστασις, ἀφ' ἧς τὸ ἄλμα, *άβγατίζει*, δηλ. αὐξάνει καθ' ὠρισμένον μέτρον τρίς. Ὁ ἀποτυγχάνων καταδικάζεται νὰ κύψῃ ἀντὶ τοῦ πρώτου καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἀθῆν. Συνών. *άβγατιστής* 2, *άβγατιστή* (δι' ὃ ἰδ. *άβγατιστός* 1 δ), *άβδελλίτσα* 2, *άγγελος - άρχάγγελος*, *έλαιά*.

άβγατένω Ζάκ. Κεφαλλ. Μέγαρ. Παξ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μεγαλόπ. Πάτρ.) κ. ἀ. — ΓΜελισσιώτ. Θυμιούλ. 30 *άβγατένω* Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.) κ. ἀ. *βγατένω* Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. *άβγατίζω* μετασχηματισθὲν κατὰ τὸ συνών. *πληθένω*. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1, 294 κέξ.

Α) Ἀμτβ. 1) Αὐξάνομαι, πληθύνομαι Μέγαρ. Παξ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μάν. Πάτρ.) κ. ἀ. — ΓΜελισσιώτ. ἐνθ' ἀν.: *Ἀβγατένει τὸ ρύζι* (ἦτοι πληθύνεται βραζόμενον) Μέγαρ. *Ἀβγατένει τὸ νερό* Καλάβρυτ. *Όταν κυνηγᾷς τοῖς έλαιῖς άβγατένοννε* (δηλ. γίνονται πολλαί, ὅταν ἐπιμελῆσαι τῆς συχνῆς συγκομιδῆς) Παξ. || Ποίημ.

Κάθε μέρα ποῦ περνᾷ οἱ *πίκρες* μ' *άβγατένονν* ΓΜελισσιώτ. ἐνθ' ἀν. 2) Προκόπτω, προοδεύω Ζάκ. Κεφαλλ. κ. ἀ.: Παροιμ. φρ. *Δούλενε νὰ ζῆς καὶ κλέφτε ν' άβγατένης* (ὅτι διὰ μὲν τῆς ἐντίμου ἐργασίας μόνον τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα δύναται τις νὰ πορίζεται, διὰ

